

Takva

EN
HAYIRLI
AZIK
Takva

Eylül 2024
45. Sayı

ÇOCUK TERBİYESİNDE

EBEVEYN ROLÜ

Bilal Özbuğday

Çocuk Terbiyesinde Ebeveyn Rolü

Bilal Özbuğday

04

Sen Kimi/Kimleri Örnek Alıyorsun?

Burak Gültepe

11

Fatiha Suresinden Dersler

Salih Bağırhan

18

24

Kâfirlere Övgü İfadeleri Kullanmanın Hükmü

Hüseyin Oral

Yeni Doğan Çocuğun Anne Babasının Sorumlulukları -2

Ayşe Ebrar

29

36

Microsoft Çöktü

Burak Eryılmaz

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

Bizler birçok mala, mülke ve sermayelere sahibiz. Her geçen gün de sahip olduğumuz bu sermayeyi kaybetmemek, eritmemek ve daha da büyütme için çaba sarf etmekteyiz. Peki bizim sahip olduğumuz asıl sermayeler sahip olduğumuz bu mallar mı? Yoksa asıl sermayelerimiz evlatlarımız mı?...

Kıyamete kadar bütün Müslümanlar için sahabeler, peşlerinden gidilmesi gereken birer örnektirler. Onlar kendilerine uymamız istenilen en hayırlı nesildir. Sahabeler nasıl en hayırlı nesil olmuşlardır? Onların hayatından kendimize ne gibi örnekler çıkarmalıyız? İnşallah bu ay bu konular üzerinde duracağız.

Yazarımız Ayşe Ebrar'ın ele almış olduğu aile köşemiz bu ayki yazımızla son bulmuştur. Allah'ın izniyle gelecek ay yeni köşemizde yeni konularla devam edecektir.

Kıymetli yazarlarımızın sizler için özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız ümidiyle...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editör

Çocuk Terbiyesinde Ebeveyn Rolü

Bilal Özbuğday

Allah azze ve cellenin insana verdiği en büyük nimetlerden birisi de çocuk nimetidir. Çocuk insana sevdendirilmiştir. Kendisine bu nimetin verilmediği nice kul, gece gündüz bu nimete erişebilmek için ellerini açmakta, secadelerini ıslatmaktadır. Ancak insanın fitradaki özellik gereği çocuk nimetine ulaşanlar bunun bir nimet olduğunu çoktan unutmuşlardır. Bu nimete ulaşanlar açısından çocuk, çoğu kere baş belası, sıkıntı, problem olarak görülmeye başlanmıştır. Kendisinden kurtulmak adına eline emzik misali tutuştırulan teknolojik aletler ise cabası.

زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ
مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْخَرْبِ ذَلِكَ مَتَاعُ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَبَإِ

"Kadınlar, oğullar, yük yük altın ve gümüş, salma atlar, davarlar ve ekinler gibi nefsin şiddetle arzuladığı şeyler insana süslü gösterildi. Bunlar dünya hayatının geçimliğidir. Oysa asıl varılacak güzel yer ancak Allah'ın katındadır."¹

Allah azze ve cellenin de belirttiği gibi çocuğun sevgisi insan fitratına yerleştirilmiştir. Dolayısıyla insan çocuğunun olmasını ister ve temenni eder. Bazı aşırı seküler kimlerin dahi bu tür ihtiyaçlarını bir hayvan edinmek ile gideriyor olmaları, sonrasında onlara bir çocuk misali davranmaları, bu fitrî özelliğe işaret ediyor olsa gerek. Çünkü fitrada yerleştirilen bir husus tamamlanmayıp, eksik bırakıldığında kendisini farklı şekillerde gösterecektir.

Dolayısıyla çocuk insana sevdendirilmiş ve bir nimet olarak verilmiştir. İnsan nimet olduğunu anlayamaz ise çocuklarından şikayet etmeye başlar. Nimet olduğunu bilmez ise şükürünün de nasıl eda edileceğinden bihaber yaşar gider.

Allah azze ve celle bizlere Zekeriyya aleyhisselam ile İbrahim aleyhisselamın (Allah'ın salatı ve selamı ikisinin üzerine olsun) bir evlat için nasıl yanıp tutuştuğunu açık bir şekilde ifade etmektedir. İşte bu ayetler aslında evlat verilen bizlerin ne kadar da büyük bir nimet içerisinde olduğunu göstermektedir.

"Ey Rabbim! Bana salihlerden olacak bir çocuk bağışla."²

"Zekeriya'yı da hatırla. Hani o, Rabbine, "Rabbim! Beni tek başıma bırakma. Sen varislerin en hayırlısı" diye dua etmişti."³

Nimetin şükürü kendi cinsi ile eda edilebilir. Bu da evlatlarımızı en güzel şekilde yetiştirmek ile mümkün olur. Allah'ın razı olduğu şekilde yetiştirip terbiye etmek ve yine Allah yolunda kullanmaktır. Şükürünü eda edememek ise çocukla ilgilenmemek, terbiyesine vakit ayırmamak ve Allah'ın istemediği bir şekilde onları zayi etmektir.

Bizler birçok arabalara, evlere, dükkânlarla, mallara ve mülklere sahibiz. Her geçen gün de sahip olduğumuz bu sermayeyi kaybetmemek, eritmemek ve daha da büyütme için çaba sarfetmekteyiz. Peki, bizim sahip olduğumuz asıl sermayeler sahip olduğumuz bu mallar mı? Yoksa asıl sermayelerimiz evlatlarımız mı? Hangi sermayeyi kaybetmemek hatta artırmak ve kâr elde edilir bir vaziyete getirmek için uğraşmalıyız?

¹ [3/ Ali İmran 14]

² [37/ Saffat 100]

³ [21/ Enbiya 89]

Elbette evlat sermayemizi... Çünkü sahip olduğumuz diğer sermayeler bizlere ancak kabre kadar eşlik edebiliyor. Ancak evlat sermayesi kabirden sonra da kendisinden kâr elde edilebilen bir sermayedir. Allah Rasulü (sav) ayrı ayrı iki hadisinde şöyle buyurmaktadır;

“İnsan ölünce, üç ameli dışında bütün amellerinin sevabı kesilir: Sadaka-i câriye, kendisinden istifade edilen ilim, arkasından dua eden hayırlı evlât.”⁴

“Ölüyü, (mezara kadar) üç şey takip eder; Ailesi, malı ve ameli. Bunlardan ikisi geri döner, biri (onunla) kalır. Ailesi ve malı geri döner, ameli kendisiyle kalır.”⁵

Öyleyse asıl sermayelerimiz çocuklarımızdır. O zaman bu sermayenin ileride bizlere kazandırması için bugün çalışmak zorundayız. Ticarethanelerimiz için elimizden gelen her şeyi yapıyoruz. Sabahları erkenden açıyor akşamları geç saatlere kadar müşteri bekliyoruz. Oradan oraya uygun ürün koallıyoruz. Bir gün içerisinde en rahat çalışanlarımız dahi 6-7 saatini bu sermayelere ayırmaktadır. Daha fazla çalışanlarımız ise 12-13 saat. Belki daha da fazlasıdır. Peki, asıl sermayelerimize kaç saat ayırabiliyoruz? Saatimizin kaçta kaçını veriyoruz? Yorgun argın eve geldiğimiz andan itibaren birkaç sorusuna dahi tahammül edemediğimiz çocuklar, akşamları vakit geçiremediğimiz çocuklar bizlere ileride kazandıracak bir sermaye haline dönüşebilir mi? Elbette bu ihmalden ötürü mümkün olmayabilir.

Dahası bununla birlikte bu ihmalin neticesi olarak çocukluk dönemlerinde gereken önemi göstermediğimizden ötürü ergenlik dönemleri geldiğinde kendisinden şikayetlendiğimiz, zıvanadan çıktığını düşündüğümüz, dinden diyanetten uzaklaştı diye mızımızlandığımız bir genç ve çocuk halini alabilir evlatlarımız...

Tüm konularda olduğu gibi çocuk eğitiminde de Müslümanın olaya bakış açısı kulluk olmalıdır. Bizler evlilik yaparken de, ticaret ile uğraşırken de, çocuk yetiştirirken de bunların hepsini kulluğumuzun bir gereği olarak görür ve bu şekilde davranırız.

Çocuk yetiştirmek kulluğun bir parçasıdır. Dolayısıyla kulluktan söz edildiğinde şeriaten bağımsız bir şekilde hareket etmek asla mümkün değildir. Bizler çocuklarımızı nasıl davranacağımız ile alakalı konuları başka kitaplardan önce Kur'an'dan, en yoğun şekilde ise sünnetten ve siyerden elde ederiz. En fazla beslenmemiz gereken kaynak ise Rasulullah'ın (sav) hayatı olmalıdır. Biz hadislerde ve onun hayatında bunu bulabiliriz. Biz tüm alanlarda olduğu gibi kadınıma ve çocuğuma davranırken de Müslümanız.

Bu kaynaklardan çocuk eğitimini öğrenirken de konu ile alakalı hususlar ayrı ayrı bablar halinde karşımıza çıkmayacaktır. Çünkü belirttiğimiz gibi bu kulluğun bir gereği de Rasulullah'ın (sav) bizlere öğrettiği şeylerin tamamının içerisinde serpiştirilmiş bir şekilde bunları bulacağız anlamına gelmektedir. Örnek verecek olursak Allah Rasulü (sav) şöyle buyurmaktadır;

“...Asıl pehlivan, öfkelenildiğinde nefsi-ne hâkim olan kimsedir.”⁶

⁴ [Müslim]

⁵ [Muttefekun Aleyh]

⁶ [Müslim]

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur;

“Sizin en hayırlınız, ehline karşı en iyi olanınızdır. Ben de ehlime karşı en iyi olanınıyım!...”⁷

Evlatlar, bize verilen birer emanettir. Ve onlardan sorguya çekileceğiz. Dolayısıyla onlara davranışlarımızın nasıl olması gerektiği bizim ile onlar arasındaki ilişki ve hukuktan ziyade Allah ile kendi aramızdaki hukuka dayanmaktadır.

Ebu Mesud el-Ensari (rah) şöyle anlatmaktadır; “Ben değnekle bir kölemi dövüyordum. Arkadan bir ses “Ey Ebu Mesud! Ey Ebu Mesud!” diye bağıyordu. Kızgınlığımdan önce sesini algılayamadım. Yaklaşınca bir de baktım ki o, Rasulullah'tır (sav) ve şunu söylüyor; “Ey Ebu Mesud! Şunu bil! Ey Ebu Mesud! Şunu bil!” Ben hemen değneğimi elimden yere attım.

O (sözlerine) şöyle devam etti: “Ebu Mesud! Bilesin ki, senin bu köleye gücünün yettiğinden daha fazlası ile Allah'ın sana gücü yeter.” Bunun üzerine ben bundan sonra bir daha kesinlikle köle dövmeyeceğim dedim.⁸

Bu hadiste de görüleceği üzere köle dahi olsa insan elinin altında olan kimselerden mesuldür. Onlara istediği şekilde davranamaz. Ve onlar ile olan hukuku aslında Allah ile arasındaki hukuktan kaynaklıdır.

Bizler cahiliyeden tam manası ile arınamadığımızda cahiliyeden etkilenerek onlara kötü örneklikler de sergiliyoruz. Çocukların yanında özellikle dikkatli olarak iyi bir örneklik ortaya koymak gerekir. Bizler ağızımızda sürekli küfür ve argo sözcükler ile çocuklardan küfür etmemelerini ve argo konuşmalarını beklememiz olacak şey değildir. Çocuklar iyi birer gözlemleyicidir ve sünger misali her şeyi hızlıca çekerler.

Kötü örnekliklere telefon ve televizyon örneğini de verebiliriz. Çünkü geçmişte ellerinde televizyon kumandaları ile çocuklarına ödev yapmalarını emreden anne ve babalar vardı. Çocuğu ödevini tamamladığında bile tekrar etmesini isteyen anne babalar... Şimdi ise ellerimizde telefonlar ve tabletler ile çocukların internet müptelası olduğundan bahsetmekteyiz. Bizlerin müptela olduğu bir ortamda çocukları bundan kurtarmak mümkün değildir. Ya da sigara içen babaların çocuklarının sigara içtiğini görünce ya da duyunca sigarayı bırakması için çocuğunu dövmesinin, kendilerine nasihat etmesinin onlar üzerinde etkili olmaması gibi.

İyi birer örneklik göstermeliyiz. Aslında değil isek dahi neslimizi bundan etkilenmesi için onların yanında özellikle dikkatli davranmalıyız. Sadece onların yanında dikkatli davranmak aslında pek de mümkün değildir. Çünkü insanın en rahat davrandığı ortam evinin içi, ailesinin yanındır. Dolayısıyla değişmeye çalışmak gerekmektedir.

⁷ (Tirmizi)

⁸ (Müslim)

Çocuklarımız ile alakalı sorumluluklarımızın başında en fazla üzerinde durmamız gereken husus ilgidir. Yani onlara karşı ve onların yetiştirilmesine karşı ilgili olmaktır. İlgisizlik, boşvermişlik, ikinci plana atmak çocuk yetiştirmede çok büyük facialara neden olur. Hiçbir ebeveyn çocuğunun ileride memnun olmadığı halinden dolayı çocuğunu sorumlu tutmamalıdır. Öncelikle kendisini ve ilgisini sorgulamalıdır. Birçok ebeveyn çocuklarını ikinci plana atmaktadır. Özellikle babalar için çocuk kendi kendine ya da sadece annesinin ilgisi ile yetişen bir şeydir. Babalar için öncelikler ticaretleri, dünyalıkları, kendi arkadaşları ve kendi ortamlarıdır. Genel itibariyle yoğun bir şekilde çalışan babalar, kısıtlı boş zamanlarında ise daha ziyade dışarıda vakit geçirmeyi tercih etmektedirler. Çocukları ve eşleri ile ilgilenmeyi ihmal etmektedirler. Oysa ilgiyi öncelikle en yakına göstermek gerekir. Çünkü sorumluluklar en yakından başlamaktadır.

Burada dikkat edilmesi gereken şeylerden birisi de sevgi ile ilgi arasındaki farktır. Herkes çocuğunu sever. Ancak herkes bu sevginin gereği olarak ilgi göstermiyor olabilir. Genel itibariyle ebeveynlerde aşırı şekilde evlatlarına karşı sevgi vardır. Ancak bu sevginin onda biri oranında ilgi söz konusu değildir. Herkes çocuğunu sever ancak sevgi emek ve ilgi ister. İlgi ise herkes tarafından gösterilen bir husus değildir. Sadece bir oyuncak satın almak, cebine fazlaca harçlık koymak yeterli değildir. Bunlar sevginin bir göstergesi olabilir. Ancak bunlar tek başına ilgilenmek değildir. Dertlenmek şarttır.

Dengesiz olan bu oranın gereği olarak sadece ve aşırı sevgi ile çocuk yetiştirmede büyük hatalar yapılmaktadır. Hataların başında da ebeveynin çocuk ile ilgilenmediğinden ötürü çocuğunu tanımadığından, her konuda çocuğunu aşırı bir şekilde çocuğunu savunması söz konusudur. Kişi bu şekilde hareket ederek çocuğuna tabiri caiz ise hiçbir konuda toz kondurmamaktadır ki bu da çocuğunu şımarıklığa ve başkaca hastalıklara itmektedir.

“Benim çocuğum bunu yapmaz” sözü genelde ebeveynler arasında yaygındır. Bu cümle sevgi içeren bir cümledir. Ama aynı zamanda hiç ihtimal bırakmadan aşırı savunma da içerir. Bu konuda daha ihtiyatlı olmak gerekir. Çocuktur yapabilir, hata edebilir. Kaldı ki nice koca koca insanlar o kadar tecrübe ve yaşlarına rağmen çocuklar gibi işler ve hatalar yapmaktadırlar. Böylesi bir tavır hem çocuğa nasihat etmeyi beraberinde getirir. Hem de çocuk ne yaparsa yapsın ebeveynini arkasında durmayacağını hissederek hata yaptığında durumun farklı olacağını bilir.

Yine çocuk eğitiminde dengeli olmak gerekir. Vasatı yakalayamadığımızda önü alınamaz ciddi hasarlara yol açabiliriz. Özellikle çocuklara bir yasak konulduğunda bu çok daha önem arzeder. Yasaklamaktan ziyade kısıtlamak daha etkili bir yöntemdir. Özellikle teknolojik aletler ile çocuklar arasındaki ilişki için bu söz konusudur. Komple oyunu, tableti, bilgisayarı, sokağı yasakladığımızda ileri dönemler için ciddi bir açlık ve rağbet ortaya çıkarmaktadır. Bu da genç yaşta imkan ele geçtiği anda çok daha aşırı şekilde yasağa meyli ortaya çıkarmaktadır. Bu konuda yapılması gereken çocuğa zararlı ve faydalıyı öğretmek kısıtlamaya gidilmesidir.

Teknoloji çağında yaşıyor iken nerede ise telefonsuz ve internetsiz bir hayat söz konusu değilken komple bir yasak konulması terbiye etmede bir hatadır. Çocuklarımızı komple batıldan korumamız mümkün değildir. Çünkü cahiliyenin kök saldıği bir ortamda ve zamanda yaşamaya çalışıyoruz. Bu konuda etkili olan yöntem bilinçlendirme yöntemi olmalıdır.

Kullandığımız cümlelere ve kelimelere de olabildiğince dikkat etmeliyiz. Buradaki kastımız argo ve küfür olacak cümleler ile hitap etmemek değildir. Bu zaten olması gereken bir şeydir. Çocuklara argo ve küfürle konuştuğumuzda bu onların terbiyesine elbette kötü etki edecektir. Ancak daha da dikkat etmemiz gereken onların zihinlerinde bir şeylerin yanlış yer etmemesi için cümlelerimize ve kelimelerimize dikkat etmektir. Kelimeleri, cümleleri seçerek kullanmaktır.

Örneğin; çocuk anne ya da babaya bir şeyi sorduğunda "Beni üzdüğün için oldu" gibi cevaplar vermek suretiyle onun kaygıya sürüklenmesi ya da kardeşleri arasında, sınıfında bir haksızlık yaptığında ebeveynin "Yine gözü açıklık mı ettin" veya "İşini bilirsin" gibi cümleler ile dolaylı olarak onun yaptığını tasdik etmesi. Bu tür cümleler aslında çocuğun zihninde yanlış olan düşüncelerin doğru gibi yer etmesine sebep olur. Bu tür cümleleri kullanmamak ve cümlelerimizi seçerek kullanmak gerekir. Çünkü çocuklar berrak bir zihne sahip oldukları için bizim zannettiğimizden çok daha fazla kayıt belleğine sahiptirler. Bunların tamamı zihinlerinden sonra onların fillerine ve davranışlarına yansıyacak olan şeylerdir.

Çocuk eğitimindeki en büyük sorumluluğun ebeveyne ait olduğunu daha önce ifade etmiştik. Daha fazla kendisi ile vakit geçirdiğinden dolayı özellikle annenin çocuğun yetiştirilmesindeki konumu çok mühimdir. Ancak bir o kadar da babanın bu konuda yapması gerekenler vardır. Çocuk terbiyesinin sadece anneye bırakılmaması gerekir. Ancak annenin konumundan dolayı kendisine özellikle babaların destek olması, kendisini motive etmesi en önemlisi de destek olması ve birlikte çocuğu terbiye etmeleri gereklidir.

Yine çocuk yetiştirmede en önemli etkenlerden biri de çocuklarımız için dua etmektir. Peygamberler de çocukları ve nesilleri için dua etmiştir. Çünkü iyiden kötüyü, kötüden iyiyi meydana getirebilecek olan Allah azze ve celledir. Ebeveynlerin çocuklarına edecekleri dua ile Allah arasında bir perde yoktur. Bu tür dualar müstecab olan dualardandır. Henüz çocuk sahibi olmadan dua etmeye başlamak gerekir. Çocuk yetiştirirken de yetiştikten sonra da duaya devam edilmelidir. Bu duaların icabeti çocuklarımız için, torunlarımız için belki de torunlarımızın çocukları için dahi olabilir. Dolayısıyla ne kadar sebepleri işlemek ile mükellef isek bir o kadar da neticeyi hayır ile tamamlaması için Rabbimize yakarmak zorundayız. Çünkü o tüm işlere güç yetiren mutlak kudret sahibidir.

İbrahim aleyhisselam ve İsmail aleyhisselam'ın dualarını Rabbimiz bizlere şöyle haber vermektedir;

"Rabbimiz! Bizi sana teslim olmuş iki kul ve soyumuz içinden sadece sana teslim olan bir ümmet kıl!"⁹

⁹ [2/ Bakara 128]

"Rabbim! Beni namaza devam eden bir kimse eyle. Neslimden de böyle kimseler yarat. Rabbimiz! Duamı kabul eyle."¹⁰

"Zekeriyya Rabbine orada dua etti: "Rabbim! Bana kendi katından temiz bir zürriyet bahşet. Şüphesiz ki sen, duaları işitensin."¹¹

Yine dua ile birlikte ehemmiyet göstermemiz gereken şey ise kendimizin de salih olmasıdır. Çocuklarımızı yetiştirmek için de salih bir insan olmalıyız. Çünkü salih kimsenin duasının makbul olmasının yanında salihliği nesillerine de sirayet etmektedir. Buna dair Kur-'an'da bir örnek de mevcuttur.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

"Duvar ise şehirdeki iki yetim çocuğa ait idi. Altında onlara ait bir define vardı. Babaları da salih bir insandı. Rabbin, onların olgunluk çağına ulaşmalarını ve Rabbinden bir rahmet olarak definelerini çıkarmalarını istedi."¹²

Bu olay Musa aleyhisselam ile salih kul Hıdır arasında vuku bulan olaylardan bir tanesidir. Hıdır iki yetime ait bir duvarı inşa etmişti. Ve altında ise bir hazine vardı. Bu hazineyi Allah azze ve cellenin onlara nasip etmesi babalarının salih olmalarından kaynaklanmaktaydı.

Bu konu ile alakalı olarak İbni Kesir tefsirinde şöyle geçmektedir; " 'Babaları iyi bir kimseydi' Bu da gösteriyor ki; salih bir kişinin soyu korunur ve onun kulluğunun bereketi dünya ve ahirete uzanır, soyundan gelenlere şefaati ulaşır. Onun rahat etmesi için, soyundan gelenlere cennet derecelerinin en üst derecesi verilir. Nitekim bu konuda ayet ve hadisler varid olmuştur. Said İbn Cübeyr, İbn Abbas'tan naklen çocukların babalarının iyiliğinden dolayı korunduklarını bildirmiştir."

Allah azze ve celle neslimizi salihlerden eylesin. Bizleri ve ehlimizi Firdevsinde bir araya getirsin. Amin...

Selam ve dua ile...

¹⁰ (14/ İbrahim 40)

¹¹ (3/ Ali İmran 38)

¹² (18/ Kehf 82)

Sen Kimi/Kimleri Örnek Alıyorsun?

Burak Gültepe

İnsanlık tarihinde rol model alınan liderler, sanatçılar, düşünürler ve ataların etkisi büyük olmuştur. Onların hayata bakışları, fikirleri, iyi-kötü amelleri örnek alınmıştır. Bu rol modellerin ise büyük bir çoğunluğundan Allah razı değildir. Çünkü bu insanların hayata bakış açıları ve amelleri problemlidir. Vahye uymazlar, hatta Allah'ın yeryüzüne rahmet olarak indirdiği vahyi geri/gerici bulurlar. Peki yüce Allah bizden kimlere uymamızı ister? Rasûlullah (sav) bize şu nasihatte bulunmuştur:

وعن عِمْرَانَ بْنِ الْحُصَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ:
خَيْرُكُمْ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يُلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يُلُونَهُمْ

“İnsanların en hayırlıları benim asımda yaşayanlardır. Sonra onlardan sonra gelenler (Tâbiîn) sonra onlardan sonra gelenlerdir.” (Tebeu't Tâbiîn)¹

Şerh:

İnsanların en hayırlıları, sahabe nesli arasında yer alanlardır. Allah Teâlâ, kitabında bu sahabe neslinden razı olduğunu ifade etmiş ve onlara ebedi cenneti vaat etmiştir. Ayrıca, onlara ihsan üzere tabi olanlardan da razı olacağını beyan etmiştir. Dolayısıyla, ihsan üzere, yani birebir aynı olmak kaydıyla, imanda, sözde ve amelde onları takip etmek, Müslümanın üzerine düşen önemli bir sorumluluktur.

Sahabeler övgüye layık bir nesildir. Ve onların yolunu takip eden tabiin de aynı şekilde övgü almıştır. Bu âlimler en başta imam Malik, imam Ebu Hanife, Hasan Basri gibi, sonra da imam Şafi, İmam Ahmed gibi imamlardır/öncülerdir.

Kur'an ve sünneti anlamaya çalışırken, bu büyük âlimlerden faydalanınız. Onlara hürmet eder, rahmetle anarız. İlim ehline saygı göstermek, kişinin dini iyi anlamasının bir sonucudur. Selef âlimleri, bu saygıyı en fazla hak eden kişilerdir. Aynı şekilde günümüz âlimlerine de hürmet etmeliyiz. “Çok bilmiyorlar” diyerek saygısızlık yapmak yerine, onların bilgi ve deneyimlerinden istifade etmeliyiz. Bir “hocam” lafzını kullanmak, alçalmak anlamına gelmez; aksine değer katmak demektir.

Rabbimizden ilim ehline yapılan saygısızlıktan ötürü hata eden kardeşlerimizi güzel bir şekilde ıslah etmesini isteriz. Şüphesiz O her şeye Kadir'dir.

Sahabeler Neden En Hayırlı Nesil Olmuşlardır?

Öncelikle, sahabeler genel anlamda hemen davete icabet etmişlerdir. En zor zamanlarda bu dava yükünü omuzlamışlar ve birileri yapsın diyerek sağa sola bakmamışlar; ben yaparım diyerek öncü olmuşlardır. Ardından, sonraki nesillere dinin aktarılmasında çok önemli bir rol oynamışlardır. Gayretleri takdire şayandır. Rabbimiz onlar hakkında şöyle buyurur:

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ
بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

“Muhacir ve Ensar'dan ilk öncüler ve onlara güzelce uyanlar, işte Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.”²

¹ (Buhari)

² (9/Tevbe 100)

Kıyamete kadar bütün Müslümanlar için sahabeler, peşlerinden gidilmesi gereken birer örnektirler. Hatta öyle birer örneklerdir ki, bizim için birebir uyulması istenen bir nesildir. Zira değerli hayatlarını örnek edinmek kurtuluşun yoludur. Kalplerindeki imanları olsun, o imanları doğrultusunda ortaya çıkan salih ameller olsun... Birebir uymamız istenmektedir. Rabbimiz şöyle buyurur:

فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا

“Şayet onlar da, sizin inandığınız gibi (misli misline) inanırlarsa, kuşkusuz doğru yolu bulmuş olurlar.”³

Allah Teâlâ bu ayette sahabeleri bir mihenk taşı olarak kabul etmiş, onların inandığı gibi inanılmasını emir buyurmuştur. Amel noktasında da yine onlara misli misline uymamız gerekmektedir.

Muhacirler, doğdukları vatani (Mekke'yi ve halkını), Allah'ın kitabını kabul etmedikleri, Resulüne yardım etmedikleri, şeria-ta tabi olmadıkları ve zulüm gördükleri için hicret etmişler/yurtlarını terk etmişlerdir.

Bir soru gündeme gelebilir: Yüzlerce insan, vatanlarını Allah için terk ediyor. Peki, bu insanlar nerede barınacak ve nasıl yaşayacaklar? Onlara kim sahip çıkacak? Eğer biri çıkıp onlara şöyle nasihat etse yersiz olur mu acaba: “Oturun oturduğunuz yerde! Gideceğiniz yerde eviniz yok, barkınız yok, işiniz yok. Sizi kim ne yapsın? Aç kalırsınız, burada idare edin!”

Böylesi bir durumda çoğu insan cesaret edemeyecek, memleketinde olan bite-ne ses çıkarmayacaktır. Ama Mekkeli Muhacirler böyle yapmadı, o çok sevdikleri Mekke'yi düşünmeden terk ettiler. Çünkü orada şariat yoktu, Allah'ın dini hâkim değildi ve zulüm görüyorlardı. Allah Teâlâ ise kullarına şefkat duyan, merhamet ve yardım edendir.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا
أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

“İman edip de Allah yolunda hicret ve cihad edenler ve (bu Muhâcirleri) barındırıp onlara yardım edenler var ya, işte gerçek mü'minler onlardır. Onlar için mağfret ve bol rızık vardır.”⁴

Allah'ın yardımı, o zor zamanda Müslümanlara yetiştir. Böylesi büyük bir mükâfatı elde etmişler, Allah Teâlâ kitabında onları bize zikretmiş ve örnek kılmıştır.

Ensâr ise o muhacirleri barındıran, her türlü ihtiyaçları için yardım edenlerdir. Hatta Ensâr, kendi nefislerine o kardeşlerini tercih etmişlerdir. 'Bak iki hanımım var, beğendiğini boşayayım, iddeti bitince onunla evlen; malımın yarısını vereyim' gibi teklifleri bile yapmışlardır. Muhacirler ise onların iyi niyetlerini suistimal etmemiş, çalışıp kazanmışlardır.

Sahabeler neden üstündü? Çünkü onlar kendileri yaşadıkları gibi diğer insanlara da İslam'ı emrettiler, kötülüklerden de sakındırdılar: **“Siz insanların iyiliği için meydana çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülüğü yasaklarsınız, Allah'a da inanırsınız...”⁵**

³ [2/Bakara 137]

⁴ [8/Enfâl 74]

⁵ [3/Âl-i İmrân 110]

Onlar vasatlığı yakalayan en hayırlı kim-selerdir: **“Böylece biz sizi, insanlara şahid (ve örnek) olmanız için orta (vasat) bir ümmet kıldık; Peygamber de üzerinizde şahid olsun.”**⁶

Ne Demek Vasat?

Vasat; her bakımdan aşırılıklardan uzak, adaletli, dengeli ve hayırlı; her türlü inanç, amel, hal ve davranışlarında insaflı, ölçülü ve uyumlu olan örnek bir toplum demektir. Onlar, dünya ile âhiret, madde ile mâna arasındaki dengeyi en iyi bir şekilde tesis ederek âhenkli ve mutedil bir hayat sürerler. Allah, din, insan, dünya ve âhiret telakkileri mükemmeldir. Bu halleriyle onlar, bütün insanlara, bütün toplumlara örnek teşkil ederler.

Sahabelerin değer ve kıymetini Efendimiz'in dilinden dinleyelim: Halid bin Velid ile Abdurrahman bin Avf arasında bir anlaşmazlık oldu ve Halid ona hakaret etti. Bunun üzerine Nebi (as) Halid'e; "Sakin ashabımdan herhangi birine sövmeyin. Sizden biriniz Uhud dağı kadar altın infak etse, onların infak edeceği ne bir müdde ne de onun yarısına denk olabilir."

Sahabe Olmanın Şartları:

İbn Hacer der ki: "Sahabi konusunda vâkıf olduğum en sahih tarif şöyledir: "Sahabi, Peygambere (sav) iman (edip), iman ettiği hâlde kendisiyle bir araya gelen ve İslâm üzere ölen kişidir."

· Nebi (sav) ile hayatta iken karşılaşmış, sohbetinde bulunmuş, kısa veya uzun süre birlikte kimselerdir.

· İman etmeli ve sonra da mürted olmamalıdır. Dinden çıkan bir kimse saha-be olamaz.

· İslam üzere de ölmelidir.

Şia inancına göre sahabelerin çoğu dinden çıkmıştır. Ali (ra) ve Ehlibeyt hari-cindeki bütün sahabeleri tekfir eder ve hakaret ederler. Müslümanlar ise sahabe-lere saygı gösterir ve onları eleştirmekten kaçınır. Mesela Sıffin savaşı, Cebel vakası hakkındaki görüşleriniz nedir diye bir soru sorsak?

Öncelikle Allah'a şükretmeliyiz; bir Müslümanın kanını elimize bulaştırmadığı için. Elimize mademki kanları bulaşmadı bari şimdi de dilimizi turalım gıybet ederek etlerini yemiş olmayalım. Sonuçta onlar da birer insandı ve doğru buldukları görüş nok-tasında sebat etmeye çalıştılar. Şüphesiz insan hatadan münezzeh değildir. Nebi (sav) şöyle buyurur: **"Hâkim içtihad edip karar verdiği zaman, eğer isabet ederse ona iki sevap vardır. Eğer içtihadında hata ederse, ona da bir sevap vardır."**⁸

Sahabelerden isabet eden 2 ecir, ede-meyen 1 ecir aldı der, konuyu kapatırız. Görmediğimiz, tanık olmadığımız bir konu-da niçin adımızı şahit yazdıralım ki?! Dün-yada bile görmediği bir olaya şahitlik yap-maya çalışan kimseye kınama olur, yaptığı şahitlik reddedilir. Rabbimiz şöyle buyur-muştur: **"Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme; çünkü kulak, göz ve kalb, bunların hepsi ondan sorumludur."**⁹

⁶ [2/Bakara 143]

⁸ (Buhari)

⁹ [17/İsrâ 36]

Allah'ın razı olduğum dediği sahabeleri eleştirmek bizim ne haddimize ki biz bununla emrolunmadık. Rabbimiz şöyle buyurur: **“Onlar birer ümmetti, gelip geçtiler. Onların kazançları onlara, sizin kazancınız size. Onların yaptıkları sizden sorulmaz.”**¹⁰

Sahabelerde Bizim İçin Güzel Bir Örneklik Vardır

Onlar düşman karşısında sebat ettiler. Geriye dönüp kaçmadılar. Rasulullah (sav.)'in canı kendi canlarından daha değerli oldu. O yüzden Nebi (as)'a 'Anam babam sana fena olsun ya Rasulullah' dediler. Allah'ın yardımını celp ettiler.

“Birbiriyle savaşıyan o iki orduda sizin için büyük bir ibret vardır: Bunlardan biri Allah yolunda savaşıyordu, diğeri ise kâfir olup, karşılarındaki mü'minleri baş gözleriyle kendilerinin iki katı görüyorlardı. Allah, dilediğini yardımıyla destekler ve güçlendirir. Elbette bunda, görececek gözleri olanlar için kesin bir ibret vardır.”¹¹

Onlar birbirlerine sırt dönmediler. Düşman karşısında safları ayırmadılar. Bilakis sıkı durdular.

“Şüphesiz Allah, kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever.”¹²

Yani, doğrusu Allah, Kendi yolunda (tuğlaları ve bütün parçaları) sanki birbirine (kurşunla) kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak (irtibatlı, intizamlı ve itaatli bir teşkilat şuuruna ve ordu disiplini sorumluluğuna sahip olarak cihad edip) çarpışanları seven (ve destekleyen)dir. (Ferdî ve fevrî hareket edenleri değil.)

İşte onların en güzel özelliklerinden biri de buydu. Arkadaşlıkları da destekleri de üç günlük değildi. Yalnız hareket etmediler.

Tâbiîn (Arapça: تَابِيعُونَ; tâbi'ün / tâbi olanlar), Sahabeleri görmüş ve onlarla bir şekilde irtibat kurmuş olan Müslümanlara verilen isimdir. Bu kavramdan hareketle Tabiinleri görmüş ve onlarla irtibat kurmuş Müslümanlara da Tebeut tâbiîn denir.

Övülmüş nesil olan bu üç nesilden İmam Şafî ve Ahmed bin Hanbel'in hayatlarından kısa kesitler okuyalım...

İmam Şâfi

Şâfi, 7 yaşında Kur'an-ı Kerim'i ezberledi. Küçük yaşlardan itibaren tanınmış âlimlerin derslerine ve sohbetlerine girdi. Kendisi bu günleri için: "Kur'an ezberledikten sonra devamlı Mescid-i Haram'a gidip, fıkıh ve hadis âlimlerinden pek çok istifade ettim. Fakat çok fakir idik, bir yaprak kâğıt almaya bile gücümüz yoktu. Derslerimi ve öğrendiğim meseleleri yazmakta çok sıkıntı çekerdim" demiştir.

Şafî, Müslümanların ibadetlerinde ve işlerinde uyacakları bir yol göstermiştir. Onun kendi usulüne göre şer'i delillerden çıkardığı hükümlere, yani gösterdiği bu yola Şâfi Mezhebi denildi. Ehl-i sünnet itikadında olan Müslümanlardan, amellerini yani ibadet ve işlerini, bu mezhebin hükümlerine uyarak yapanlara Şâfiî denir.

İmam Şâfi, geceyi üçe taksim etmiş; ilk bölümünü kitap telifine, ikinci bölümünü ibadete ve üçüncü bölümü de istirahat ayırmıştır. Kaynaklarda İmam Şâfi'nin Kur'an'ı çok güzel okuduğu beyan edilmektedir. Allah kendisinden razı olsun.

¹⁰ (2/Bakara 140)

¹¹ (3/Âl-i İmrân 13)

¹² (61/Saff 4)

İmam Ahmed

O güzel dönemde, İslam'ın hâkim olduğu dönemde de elbette ki imtihanlar bitmeyecektir. 'Kur'an, Allah'ın kelamı' olmasına rağmen, Mutezile tarafından ortaya atılan 'Kur'an mahlûktur' söylemi, yani Kur'an Allah'ın kelamı değil, Kur'an yaratılmıştır sözü, devletin de benimsediği akide olmuştur. Bu akide herkese dayatılmış, o dönemin birçok hocası da öyle düşünmese bile işkenceler karşısında isteneni söylemiştir. Ama bazı kişiler/şahsiyetler hariç.

Tarsus'ta bulunan Me'mûn, imam Ahmed'le görüşmek isteyince Halku'l-Kur'ân konusunda kendisi gibi düşünen Muhammed b. Nûh ile birlikte, Bağdat Valisi İshak b. İbrâhim tarafından zincire vurularak yola çıkarıldılar. Ancak Rakka'ya vardıklarında halifenin ölüm haberi geldi. Bu sebeple tekrar Bağdat'a gönderildiler. Fakat Muhammed b. Nûh, sıkıntılara daha fazla dayanamadı ve yolda öldü. Ahmed b. Hanbel Bağdat'a getirilerek hapsedildi.

Yeni halife Mu'tasım-Billâh kardeşinin siyasetini takipte kararlı olduğu için İbn Hanbel'in hapiste tutulmasını istedi. Bir yıl sonra da huzuruna getirterek baş kadı Ahmed b. Ebû Duâd ve güvendiği diğer kişilerle birlikte konu üzerinde yaptıkları münakaşaları dinledi. Onun âyet ve hadis dışında ileri sürülen delillere iltifat etmediğini ve kanaatinden vazgeçmediğini görünce işkenceye tâbi tutulmasını emretti. Şiddetli kamçı darbeleri altında inlediği halde orucunu dahi bozmadığını görünce, uygun bir ifade kullandığı takdirde serbest bırakılacağını söyledi.

İbn Hanbel buna da yanaşmadı. İşkencenin hiçbir tesiri olmadığını gören halife onu serbest bırakmayı düşündü. Ancak İbn Ebû Duâd, Kur'an'ı mahlûk saymamak suretiyle dinden çıkan bir kimseyi serbest bırakmanın doğru olmayacağını, halkın bunu "Mu'tasım kardeşi Me'mûn'un yolundan ayrıldı, üstelik İbn Hanbel her iki halifeyi de mağlûp etti" diyerek yanlış değerlendireceğini söyledi. Bunun üzerine halife kızgın güneş altında cellâtların daha çok kamçılama suretiyle yaptıkları işkencelere bizzat nezaret etti.

Ahmed bin Hanbel'in oğlu Abdullah şöyle dedi: Babam zindandan çıktıktan sonra sürekli şöyle dua ediyordu: "Allah Teâlâ, Ebu'l-Heysem'e rahmet etsin ve onu affetsin."

Ey Babacığım! Ebu'l-Heysem denen bu adam da kimdir? diye sordum. Babam bana şöyle dedi:

"Ey Evladım! Zindanda iken işkence günlerimde Allah, beni Ebu'l-Heysem ile destekledi ve bana işkencelere dayanma gücü verdi. Ellerim ve ayaklarım zincirli, hücremden kırbaçlanmaya götürülürken birisi aniden elbisemden çekti. Baktım ki, yere yıkılmış bir mahkûm. Bana baktı ve şöyle dedi,"

"Bana bak ey İmam! Ben bu beldenin serseri, aylak ve hırsız bir adamıyım! İşlediğim bu adi suçlardan dolayı tam 18 bin kırbaç yedim! Ama inat ettim yine de bu batıl davamdan vazgeçmedim! Sen ise Müslümanların İmamısın! Sakın ola ki, kırbaç yediğinden dolayı hak davandan ve söylediklerinden asla vazgeçme!"

Babam bana şöyle dedi: Ey Evladım!
Nice âlim dostlarım bana;

“Sözlerimden vazgeçtim deyiver de şu
işkenceden kurtul! derken, o serseri, aylak
ve hırsız adam bana, sabretmemi ve müca-
deleye devam etmem için nasihat etti!
İşkence altında iken Ebu'l-Heysem'in sözle-
ri beni Allah'ı izni ile dimdik ayakta tuttu!
Allah Subhanehu ve Teâlâ Ebu'l-Heysem'e
rahmet etsin ve ona hidayet versin.”¹³

Ali b. Medîni şöyle der; “Allah bu dini
ridde günü Ebû Bekir ile mihne günü de
Ahmed b. Hanbel ile yüceltmıştır.”

İşte Nebi (as) zamanındaki o ilk üç nesil
hem rahat anında hem de zor zamanda bir-
birlerinin dostlarıydılar. İslam'a sahip çıkıp
rahatlarından, konforlarından vazgeçip o
zor zamanda dinin yayılmasını sağladılar. Bu
dinin neferleri oldular. Allah onlardan razı
oldu, adları da böylece tarihe yazıldı. Sonra-
kiler ise, onları güzel bir şekilde anıp rahmet
okudular. İman edenler, ilk üç neslin göster-
diği fedakârlık, sabır ve ihlas gibi güzel özel-
liklere sahip olarak hayatlarını inşa etmeli-
dirler. Bu ise yalnız başına başarılabilecek bir iş
değildir. Salih arkadaşlarla da oturup kalk-
mamız, yakınlık kurmamız gerekmektedir.

Rabbim! Arkadaşlarımızı güzel eyle.
Allah'ım! Bizleri sahabelere güzellekle misli
misline uyan kullarından eyle, hesap günün-
de bizleri onlarla birlikte haşır eyle. Şüphesiz
Sen dualara icabet eden, kabul edensin.
Âmin.

¹³ (İbnu'l Cevzi, Menâkibu'l İmam)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ
مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ
إِنَّا لَعَبِيدٌ وَلِإِلهٍ لَّنِيبٌ
إِلهَنَا الْوَحِيدُ الْحَمِيدُ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Fatiha Suresinden Dersler

Salih Bağrgan

Allah'a hamd, Rasulüne salat ve selam olsun.

Fatiha Suresi, tertip sırasına göre mushafta ilk sırada yer alır. Mekke'de nazil olmuştur. İslam ümmeti, Fatiha süresinin yedi ayeti kerime olduğu üzerinde icma etmiştir. Bu sureyle alakalı özel bir nüzul sebebi zikredilmemiştir. Rabbimiz bu sürede şöyle buyurmaktadır:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٢
 الرَّحِيمِ ٣ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ٤
 إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ٥
 اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ٦
 صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
 الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ٧

1. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla:
2. Hamd, Alemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.
3. O Rahman ve Rahim'dir,
4. Din Gününün sahibidir.
5. Ancak Sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım dileriz.
6. Bizi doğru yola eriştir.
7. Nimete erdirdiğin kimselerin yoluna; gazaba uğrayanların, ya da sapıtanların yoluna değil.

Bu sure, Kur'an'ın içerdiği tüm anlamları içermektedir. Bu anlamlar Fatiha Suresi'nde özetlenmiş ve Kur'an ayetlerinde detaylı ve açık bir şekilde açıklanmıştır. Onun makamını açıklamak için İbn Abbas'ın (ra) rivayet ettiği şu hadis yeterlidir: Bir gün Cebrail (as) Rasulullah'ın (sav) yanında otururken yukarıdan kapı sesi gibi bir ses duydu. Başını kaldırdı ve **"İşte bugün gökten bir kapı açıldı. Şimdiye kadar bu kapı açılmamıştı. Gökten bir melek indi. O da bugüne kadar inmemişti"** dedi. Melek selam verdi ve "Müjde, sana iki nur verildi ki senden önce hiçbir peygambere verilmemiştir. Bunlar; Fatiha suresi ile Bakara suresinin son ayetleridir. Kim bunlardan bir harf okursa muhakkak sevabını görür."¹

Ebu Said bin el-Mualla (ra) şöyle demiştir: "Ben, mescitte namaz kılarken Rasulullah (sav) beni çağırdı. Namazda olduğum için cevap veremedim. Namazı bitirdikten sonra dedim ki: "Ey Allah'ın Rasulü, ben namaz kılıyordum." Rasulullah (sav) dedi ki: Allah, **"Ey iman edenler! Sizi hayat verecek şeylere çağırdıklarında Allah ve Rasulünün çağrısına uyun"**² buyurmuyor mu? Rasulullah sözlerine devamla şöyle buyurdu: **"Sen, mescitten çıkmadan önce ben sana öyle bir sure öğreteceğim ki o, Kur'an'ın en yüce süresidir."** Sonra Rasulullah elimden tuttu ve mescitten çıkmak istedi. Ben de "Ey Allah'ın Rasulü, sen bana "Sana öyle bir sure öğreteceğim ki o, Kur'an'ın en yüce süresidir" demedin mi?" diye sordum. Rasulullah (sav) de şu cevabı verdi: **"O sure, Elhamdülillahi Rabbil âlemin'dir. O, bana verilen Seb'ul-Mesani ve Kur'an-il Azimdir."**³

Surenin İhtiva Ettiği Konular:

- Fatiha süresi, Allah'a hamd, onu yüceltme ve onu övme; Allah'ın büyüklüğünü ve hükümlanlığını kullarına hatırlatmaktadır. Böyle bir hatırlatma yapılmaktadır ki kullar, Allah'ın lütufları karşısında O'nu ansınlar, nimetlerinden dolayı O'na hamdetsinler de Allah tarafından verilecek olan nimetlerin daha fazlasına layık olup, onun tarafından verilecek olan sevaplara hak kazanabilsinler.

- Fatiha suresinde Allah'ın, kendisini tanıma nimeti verdiği ve itaat etmeye muvaffak kılma lütfunda bulunduğu kulları zikredilmekte, kulların üzerinde bulunan dini ve dünyevi bütün nimetlerin Allah tarafından verildiği hatırlatılmaktadır.

- Fatiha suresinde Allah'ın, kendisine isyan edenlerin başlarına getirdiği felaketleri ve emrine karşı çıkanlara verdiği cezalar hatırlatılmakta, bu sebeple Allah, kullarını günah işlemekten sakındırmakta, günah işledikleri takdirde cezadan kurtulamayacaklarını ihtar etmekte ve onları bu hususta korkutmaktadır. Aksi takdirde Allah, onların başlarına daha önce helak olan diğer ümmetlerin başlarına gelen felaketleri getireceğini, onları da benzer cezalarla cezalandıracağını belirtmektedir.

- Surede, kendilerine nimet verilenler, gazaba uğrayanlar ve sapıklığa düşenlerden bahsedilmektedir. Bunlardan, kendilerine nimet verilenler, şüphesiz ki Allah'ın emirlerini tutup yasaklarından kaçınan ve İslam'ın bütün vecibelerini yerine getiren müminlerdir.

¹ (Müslim)

² (B/Enfal 24)

³ (Buhari)

– Gazaba uğramış olanlar ise Yahudilerdir. Yahudiler, Allah Teâlâ'nın kendilerine vermiş olduğu çok çeşitli nimetlere karşılık nankörlüklerinden vazgeçmemişler ve sonunda Allah'ın gazabını hak ederek çok kötü sonuçlarla karşılaşmış, büyük felaketler yaşamışlardır.

– Sapıklığa düşenler ise Hristiyanlardır. Allah (cc) onlara, kendi tarafından bir Peygamber ve Hak bir din gönderdiği halde onlar o gerçek dinin esaslarını tahrif etmek suretiyle Allah'a eş koşmuşlardır. Allah'ın kulu ve Peygamberi olan İsa (as)'a "Allah'ın oğlu" demişler, annesi Meryem (as)'a iftirlarda bulunmuşlardır. İşte ayeti kerimede ifade edilen "sapıklar" da bunlardır.

Fatiha Suresi'nin İsimleri:

Fatiha Suresi'nin birçok ismi vardır ve her isim bir anlam ifade eder. Fatiha'nın isimlerinden bazıları:

Fatiha veya el-Fatiha: "Açılacak bir şeyin veya yerin ilk açılan yeri veya okunup yazılacak bir şeyin evveli" demektir. Kur'an-ı Kerimin tertibinde ilk sure Fatiha olduğu ve Kur'an'a bu sure ile başlandığı için bu sureye bu isim verilmiştir.

El-Hamd ve Elhamdülillah: Surenin birinci kelimesi "El-hamd" olduğu için veya sure Allah'a Hamd etmeyi ihtiva ettiği için ona bu isim verilmiştir.

Ümmül Kitab: "Kitabın anası" demektir. Fatiha suresine bu ismin verilmesi, bu surenin, Kur'an'ın temel prensiplerini kapsamasındandır. Şöyle ki, surede Allah Teala, layık olduğu sıfatlarla anılmakta, kulların, yalnız ona kulluk etmeleri ve sadece ondan yardım dilemelerinin gerektiği bildirilmekte ve geçmişteki sapık ümmetlerin durumuna düşülmemesi öğütlenmektedir. Böylece bu surede genel prensipler zikredilmektedir. İşte bunun için bu sureye "Ümmül Kitab" ismi verilmiştir.

Ümmül Kur'an: "Kur'anın anası" demektir. Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Elhamdülillah, Ümmül-Kur'an'dır. Ümmül kitaptır ve Seb'ul-Mesanidir."⁴

El-Esas: Fatiha suresi Kur'anın temel prensiplerini kapsadığı için ona "Ümmül Kitab" dendiği gibi aynı sebepten dolayı "El-Esas" da denilmiştir.

Seb'ul-Mesani: "Yedi ayet" veya "Devamlı tekrar edilen yedi ayet" demektir. **"Şüphesiz biz sana, yedi ayet olan, namazlarda tekrar edilen (Fatiha'yı) ve yüce Kur'an'ı verdik."**⁵

Es-Salat: "Namaz suresi" demektir. Fatiha suresine bu isim de verilmiştir. Çünkü Fatihasız namaz yoktur. Resulullah (sav) **"Fatiha'yı okumayan kişinin namazı olmaz"**⁶ buyurmuştur.

Eş-Şükür: "Verilen nimetler karşısında o nimetleri vereni övmektir."

Eş-Şifa: Fatiha suresi manevi hastalıklara şifa mahiyetinde olduğu için ona bu isim de verilmiştir.

Fatiha Suresi'nden Çıkarılan Dersler:

1. Zikir ve duanın Müslüman hayatındaki önemi. Müslümanın hayatının her yönü zikir ve duayla bağlantılıdır. En iyi zikir: "Lâ ilâhe illallah", en iyi dua ise "Elhamdülillah"tır.⁷ Bu, akıllı bir Müslümanın günlük planını dikatle yapmasını gerektirir; zikir ve duanın hayatının her yönünü kapsadığından emin olmalıdır. **"Hamd Allah'a mahsustur."**

⁴ (Tirmizi)

⁵ (15/Hicr 87)

⁶ (Tirmizi)

⁷ (İbn-i Mace)

Allah'ın mümin kuluna karşı olan bağış ve fazileti o derece yüksektir ki, bu kul "Elhamdülillah (Hamd, Allah'a mahsustur)" dediğinde, ona bütün ölçülere baskın gelen ağırlıkta sevap yazar. Nitekim Sünen-i İbn-i Mace'de, Abdullah bin Ömer'den rivayet edildiğine göre Rasullullah (sav) şöyle buyuruyor: "Allah'ın kullarından biri **'Ya Rabbi, sana zatının ululuğuna, saltanatının yüceliğine yaraşır biçimde hamd ederim'** dedi. Bu sözün değerini ölçemeyen kulun amellerini yazmakla görevli melekler ne yazacaklarını bilemediler. Bunun üzerine Allah'ın huzuruna çıkarak: "Ya Rabbi! Senin kullarından biri öyle bir söz söyledi ki, onu nasıl değerlendireceğimizi bilemiyoruz" dediler. Yüce Allah -kulunun ne dediğini daha iyi bildiği halde- meleklerle: **"Kulum ne dedi?"** diye sordu. Melekler: "Ya Rabbi! O, 'Ey Rabbim! Sana zatının ululuğuna ve saltanatının yüceliğine yaraşır biçimde hamd ederim' dedi" diye cevap verdiler. Bunun üzerine Allah o meleklerle: **"Kulumun o sözünü ağzından çıktığı gibi yazın. O sözün karşılığını, kulum kıyamet günü huzuruma geldiğinde bizzat ben kararlaştırıp vereceğim."** buyurdu.

2. Kulun Rabbinin tanıması gerekir. O, her şeyi yaratan, rızık veren, hayat veren ve öldüren, her şeyin mülkü elinde olan, göklerin ve yerin anahtarları elinde olan, işleri düzenleyen Allah'tır. Hidayet ve sapkınlık, vermek ve engellemek Allah'ın elindedir. Rububiyetinde ve ilahlığında hiçbir ortağı yoktur. **"Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur."**

3. Kul, Rabbi'nin rahmetinden ümit kesmemelidir. Allah'ın rahmeti her şeyi kapsar. Allah, günahları affeder, tevbe edenleri bağışlar. Şeytanın, insanı Allah'ın rahmetinden ümitsizliğe düşürmesine izin vermemelidir. **"Rahmân ve Rahîm."**

4. İnsanın ahireti ve hesap gününü düşünmesi. Bu düşünce, insanı dünyada yaptığı her şeyden sorumlu tutar ve onu ya cennete ya da cehenneme götürür. Bu düşünce, insanın sürekli kendini muhasebe etmesine ve Rabbinin emrine uygun yaşamasına yardımcı olur. **"Din gününün sahibi."**

5. Kul, üzerindeki hakları, özellikle Allah'ın kulları üzerindeki hakkını kabul etmelidir: O'na ibadet etmek ve O'na hiçbir şeyi ortak koşturmak. **"Yalnız sana ibadet ederiz."**

6. Yardım, hidayet ve başarı sadece Allah'tan istenir. O, bunları sahip olan tek varlıktır. İnsan kalbini yalnızca Allah'a bağlamalıdır. O, hiçbir şeyi yapmaktan aciz değildir. **"Yalnız senden yardım dileriz."**

7. Hidayet ve sapkınlık Allah'ın elindedir. Kullarının kalpleri, O'nun parmakları arasındadır. Allah, istediği kalbi doğruluk üzere sabit tutar, istediği kalbi de saptırır. Doğru yolda kalmak için hidayet yalnızca Allah'tan istenir. İnsan, hidayet sebeplerini yerine getirmekle birlikte kalbini yalnızca Allah'a bağlamalıdır. **"Bizi doğru yola ilet."**

8. Salih arkadaş seçimi. Salih arkadaşlar, kişinin dünyasını ve ahiretini etkiler. Sadece müminlerle arkadaş olun. **"Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna."**

9. Kötü arkadaşlardan, gaflet ve heva ehliyle oturmaktan sakının. Bu, insanın dünyasını ve ahiretini mahveder. **"Gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil."**

10. İlmî ve amelî bir bütün olarak görmek. İkisini ayıranlar, helake uğrarlar. İkisini birleştirenler ise kurtulan ve başarılı olanlardır. **"Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna, gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil."**

11. Allah'tan ne istediğimizi anlamak. Bunlar, sadece dille tekrarlanan sözler olmalıdır; kalbimizde bu sözlerin net bir anlamı olmalıdır. Örneğin, doğru yolun ne olduğunu anlamak. Bu yol, İslam'dır; hakkı bilmek ve onunla amel etmek. **"Bizi doğru yola ilet."**

Kâfirlere Övgü İfadeleri Kullanmanın Hükmü

Hüseyin Oral

Allaha iman ve ona ibadet mücadelesi ile sürdürmeye çalıştığımız şu fani dünya hayatında yaşamaya devam ettiğimiz süreçte, bir mümin olarak doğruyu ve yanlış, İslam dinine göre belirlemekten başka bir seçeneğimiz yoktur. Değer yargıları şaşırttığı zaman, neleri sevip nelere buğz edeceğimiz, kimleri övüp kimlerden sakınacağımız bile karmakarışık bir hale gelir. Üzerinde durmaya çalıştığım vela ve bera yazılarımda bu konuya bir bakıma temas etmiş oluyorum. Kimler bizim için değerlidir? Kimlerden nasıl sakınmamız gerekir? Kimleri beğenip övebilir; kimlerden sakınıp yermemiz gerekir? sorularının cevabını en doğru şekilde vermeye çalıştım. Bu bölümde de kâfirlere karşı övgü ifadeleri kullanmanın hükmüne dair konuların izahı ile zihinlerde oluşabilecek her türlü kapalılığı gidermek istiyorum.

Müminlerin Allah'ın dinine, müminlerin yararına olacak dünyalık ve ahirete dair bütün hayırlı amellerine teşekkür etmek övgüde bulunmak yeri geldikçe hayırla anmak bütün müminlerin ahlaki erdemlerindendir. Rasulullah (sav) "İnsanlara teşekkür etmeyen; Allah'a şükretmez" diye buyurmuştur. Etrafımızda kâfirlerin, müşriklerin hatta münafıklığını gizlemeyen zındıkların yoğunluğunu hissettiğimiz şu zamanımızda ise kimi dinsizler vardır ki dinsiz olmalarına rağmen bazı özellikleri sebebiyle beğeni topluyor ilgi çekiyor ve hayranlık uyandırıyorlar. Ardından bu kimselere karşı beğeniler övgüler ve yüceltme ifadeleri art arda diziliyor. Böyle bir durumla karşılaşan müminin sergileyeceği tavır yine İslam şeriatının ölçüleri dahilinde kalmak zorundadır. Kâfirlere karşı bera uygulamak zorunda olan mümin İslam'ın kesin hükümlerini göz ardı ederek birilerini yüceltecek olursa imanını yitirme tehlikesi ile karşı karşıya gelir. Bu meselenin ayrıntılarıyla birlikte öğrenilmesi özellikle bera göstermemiz gerekenlere karşı mesafemizi ve imani duruşumuzu bir dengede tutar.

Kâfirlere yapılacak övgüler üç kısımda değerlendirilir. Bu üç kısım kullanılan ifadeler ve ifadelerin kullanıldığı kişilerin konusu ile alakalıdır. Her ifade aynı hükümde olamayacağı gibi ifadelerin kullanıldığı alanlar da önemlidir. Bu bakımdan kâfirlere yapılacak övgüler üç kısma ayrılır.

Birinci kısım: Küfür olan övgüler. Bir mümin herhangi bir kâfiri küfründen dolayı överse dinden çıkaran küfürle kâfir olur. Hiç kimse razı olmadığı, beğenmediği ve hoşuna gitmeyen bir şeyi övmek, küfre rıza demektir. Küfre rıza küfür olduğundan övgü rızanın açık göstergesi hatta rızanın da zirvesi sayılır. Puta tapanların putlarını, küfrün simgelerini yüceltenlerin çaba ve gayretlerini, müşrik kâfirlerin küfür ve şirklerini yaymak için kullandıkları küfür sözleri ve davranışlarını, ilahlık iddiasında bulunup kendini kanıtlamak için anormal davranışlar sergileyenleri ve Allahtan başkasına ibadet edenlerin ibadet olarak işlediği bütün davranışları övenler bu kısımda değerlendirilir yaptıkları övgüler sebebiyle küfre girerler.

İkinci kısım: Haram olan övgüler. Bir küfrü övmek veya ikrar etmeksizin kâfir bir şahsı övmek veya onu üstün sayan ifadeler kullanmak haramdır. Dinden çıkaran övgülerden değildir. Bu kısma daha önceki yazılarımızda değindiğimiz kâfirleri yüceltecek sözlerle ilgili bölümde temas etmiştim. Onun için burada daha fazla detaya gerek yoktur.

Üçüncü kısım: Mübah olan övgüler. Kendisinde övgüye değer bazı özellikler bulunan bir kâfiri o özellikleri ile övmektir. Bazı kâfirler sözüne sadık veya cömert kimseler olabilirler. Onları bu özelliklerinden dolayı övmekte bir beis yoktur. Falan adam ne kadar cömerttir eli açık ikramı seven biridir veya falan şahıs ne kadar sözü-nün eridir gibi cümlelerle övgüde bulunmak mübah olan övgülere örnek olarak verilebilir. İslam tarihinde Hatim et-Tai'nin cömert birisi olarak zikredilmesi Antera'nın cesaretli biri olarak zikredilmesi bu türden övgülerin caiz olduğunu ifade eder.

Kuran-ı Kerimde Allah c.c ehli kitabın bazı güzel özelliklerini zikretmiştir. **"Ehl-i kitaptan öylesi vardır ki, ona yüklerle mal emanet bıraksan, onu sana noksansız iade eder. Fakat onlardan öylesi de vardır ki, ona bir dinar emanet bıraksan, tepesine dikilip durmazsan onu sana iade etmez. Bu da onların, "Ümmîlere karşı yaptıklarımızdan dolayı bize vebal yoktur" demelerindendir. Allah adına bile bile yalan söylüyorlar."** (Al-i İmran, 75)

Allah (c.c) ehli kitaptan bazılarının emanetlere riayet etmelerini diğer kötü vasıflarından önce zikretmiştir. Her ne kadar onların içerisinde bulundukları küfür ve şirk kendilerini çepeçevre kuşatmışsa da Allah'a (c.c) iftira ediyor olsalar da içlerinden güzel vasıflara sahip olanların bu vasfını beyan ederek müminlere bu hususta izlemeleri gereken itidalli metodu göstermiştir.

Kendilerinden gördüğümüz iyiliklere karşı kâfirlere sözlü ve fiili olarak teşekkür etmekte de bir sakınca yoktur. Rasulullah (sav) "İnsanlara teşekkür etmeyen Allaha şükretmez" buyurarak müminlerin iyilik gördükleri kimselerin sadece insan olmalarına dikkat çekerek müminlere teşekkür etmek ifadesi yerine insanlara teşekkür etmek ifadesini kullanmasına dikkat edilmesi gerekir. Bize iyilikte bulunan kimse kafır veya müşrik birisi de olsa bir insanlık görevi olarak teşekkür ettiğimizde iyiliklere karşı nezaketimizi göstermiş aynı zamanda karşı taraftaki müşriğin dikkatini İslami duruşumuza da çekmiş oluruz. Rasulullah (sav) Bedir savaşından sonra şu ifadeleri kullanmıştır: "Şayet Mutim bin Adiy sağ olsaydı ve bana şu esirlerin saliverilmesi için ricada bulunsaydı ben onun hatırına esirleri saliverirdim."

Rasulullah (sav) Taife İslam'ı tebliğ etmeye gittiğinde çok kötü bir şekilde karşılanmış Taif dönüşünde köleler ve çocuklar tarafından taşlanmış ve Mekke'ye girebilmek için birinin himayesine ihtiyaç duymuştu. Son derece zor durumda kaldığı bir zamanda Rasulullah'ı (sav) himayesi altına alan Mutim Bin Adiy olmuştu. Rasulullah (sav) kendisine iyilikte bulunan ve iman etmeden ölen birinin hatırına esirleri salıvermek gibi ciddi bir işe azmettiğini göstererek teşekkürlerini bir kez daha dile getirmiştir.

Kâfirlerin genel olarak övülmesi ve onların küfür olmayan adetlerini şeri bir gerekçe olmaksızın övmek ise bazı âlimlerimiz büyük günahlardan saydığı haram amellerden biridir.

Sadık Hasan Han şöyle der: “Kâfirleri küfürlerinden dolayı methetmek irtidattır. (İslam dininden çıkmak demektir) küfürleri kastı olmaksızın methedilmeleri haramdır. Bunu yapan kimseye tazir cezası verilmesi icab eder. Kâfirlerin adil kimseler olduğunu söyleyen kimsenin kastı onların insan ürünü olan kanunlarının adil olduğunu kastederek söylerse Allah'ın (c.c) zem ettiği son derece çirkince küstahlık saydığı açık bir küfür işlemiş olur. Adalet Allah'ın kitabını ve Rasulünün sünnetini içeren Allah'ın şeriatı ile mükündür. Şayet Hristiyanların kanunları adalet olsaydı Allah c.c tarafından bize de o kanunlara uyulması emredilirdi. Fakat Allah c.c şöyle buyurmuştur: **“Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor”.** (Nahl, 90)” Sadık Hasan han'ın ifadeleri burada sona eriyor.

Arap baharı diye adlandırılan dönemin sonlarında bazı darbecilerin Lahey mahkemesinde yargılanmaları için “Bunların adalete teslim edilmesi gerekir” diye ifadeler kullanan nice cahil müşriklerin, kâfirlerin yasalarından adalet ummaya kalktıkları görülmüştür. Allah'a ve Resulü'ne (sav) hakkıyla iman eden bir mümin bilir ki yeryüzündeki bütün mağduriyetlerin tazmini, kafirlerin yasalarıyla değil sadece Allah'ın kıyamete kadar geçerli olan yasalarıyla mümkündür.

Asrımızda İslam'ın şiarları birer birer yok edilirken Kuran ve Sünnette açıkça gördüğümüz, okurken hakiki manasını idrak edemediğimiz birçok mesele ile karşılaşmaktayız. İslam'ın hâkim olmadığı diyarlardan hicret etmek neredeyse hiç alakadar olmadığımız meseleler arasına çoktan girmiş durumdadır.

Yeryüzünde İslam'ın tam manasıyla hâkim olduğu bir diyar neredeyse iki yüz yıldan fazla bir zamandır yoktur. Zaten durum böyle olduğu için bir İslam diyarına hicret etmek hakiki iman sahibi müminlerin bile yüzyıllardır gündemine girememiştir. Meseleyi Kuran ve Sünnetin bize anlattığı şekilde ele aldığımızda ise, kâfirlerin diyarında yaşamamanın, başlı başına kâfirlere vela göstermeye iten bir etken olduğunu görürüz. Bir diyarın yönetimi küfür düzeni ile olunca içinde yaşayanlar kurulu düzene sahip çıkan müşrik toplum oluyor. Allahtan ve Resulünden bağımsız olarak oluşturulan düzeni benimseyen halkın her türlü küfür ve haram amelleri rahatça işliyor olması iman sahiplerini kesinlikle olumsuz etkiler. Sosyal bir varlık olan insan kâfiri müminiyle birbirine karmakarışık bir hale gelince sayıca çok olan az olanı etkisi ve yetkisi altına alır. Bataklığın ortasında gözü-nü kulağını duygularını davranışlarını istek ve arzularını İslam'ın kontrolünde tutamaz. İşte bu sebeptir ki Allah c.c Resulü'nün Medine'ye hicretini gerçekleştirmesinin ardından müminlere bir İslam diyarı bahşetmiş ve hicreti emretmiştir.

Bir ülkenin İslam diyarı olup olmadığının ölçüsünü ise İslam şeriatı şu şekilde belirlemiştir:

Bir ülkede İslam şeriatının hükümleri geçerli ise, İslam'ın hadleri orada uygulanıyorsa ve orada müminler üstün durumda ise orası İslam diyarıdır.

Aynı şekilde Bir ülkede beşeri kanunlar geçerli ise ve orada kâfirler üstün durumda ise orası küfür diyarıdır.

İslam şeriatıyla idare edilmeyen her ülke küfür diyarıdır. Bir ülkenin küfür diyarı olması orada yaşayanların kâfir olduğu anlamına gelmez. Bazen bir ülke küfür diyarı olur da halkının çoğunluğu Müslüman olabilir. Bunun aksi de mümkündür yani bir ülke İslam diyarı olurda halkının çoğunluğu kafir olabilir. Halkın dininin diyarın hükmüne bir tesiri yoktur. Son zamanlarda bazı bidat ehli tarafından ortaya atılan halkının çoğu Müslüman olan ülkeler İslam diyarıdır. Halkının çoğu Yahudi veya Hristiyan olan ülkeler küfür diyarıdır şeklindeki iddialar doğru olmadığı gibi batıl ve uydurmadan ibarettir. Nasların gösterdiğine göre ülkelerin hükmü, içerisinde uygulanan kanunlara dayanmaktadır. Kanunları İslam şeriatı olup hadler tatbik edilen ülkeler İslam diyarı, kanunları beşeri olup beşeri yasalar uygulanan ülkeler küfür diyarıdır.

Dünyada İslam ülkesi olarak adlandırıldığı halde hakikatte İslam'la bir alakası kalmamış birçok ülkenin var olduğunu bu tarifler sayesinde kolayca anlamak mümkündür. Cezair, Fas, Mısır, Yemen, Irak, Pakistan, Endonezya, Türkiye, Suudi Arabistan, Libya ve diğerleri. Buradaki İslam diyarı tarifine girmemektedir. Bu ülkelerin hepsinin kendilerine ait anayasaları parlamentoları ve üzerinde tatbik ettikleri demokrasi, liberalizm, sosyalizm gibi farklı idare yöntemleri vardır. Kendilerini anayasalarında demokrat, liberalist veya sosyalist diye adlandıran ülkeleri zorlama teviller yaparak veya uyduruk gerekçeler üreterek İslam diyarı saymaya kalkmak değil şeriatla, akılla bile izah edilemez. Daha önce de belirttiğimiz gibi buralarda yaşayan halklardan dinden çıkaran bir küfrü olmayanlar kâfir sayılmaz. Sadece dinden çıkaran küfrü işleyenler kafir olur.

Burada Suudi Arabistan'a dair bazı açıklamalara yer vermek gerekiyor. Çünkü dışardan bakıldığı zaman buraların yöneticileri ülkelerini İslam şeriatı ile yönettiğini iddia ediyor bazı hadleri de uyguluyormuş gibi görünüyorlar. Biraz daha işin iç yüzüne bakılacak olursa hiç de görüldüğü gibi olmadıkları anlaşılır. Allah (c.c)'ın hükümleri görünüşte geçerli gibi olsa da Allah'ın indirdikleriyle hükmetmemektedirler. Özellikle ekonomi alanında Allah'ın hükümlerini değiştirmişler, faizin savunucusu durumuna gelmişlerdir. Ülkede çıkarılan petrolü Amerika ve diğer küfür ülkelerinin yararına kullandıkları için artık Fransa gibi ülkeler kendi ekonomilerinin bir uzantısı olarak Suudi Arabistanı görmektedir. Şeriatın hadlerini uygulamayı terk etmişlerdir. İsrail oğullarının düştüğü aşağılık duruma kendilerini getirmiş, güçlü biri üzerinde hadleri uygulamazken zayıflar üzerinde uyguladıkları bazı göstermelik uygulamalarla göz boyamaktadırlar. Beldelelerinde üstünlük haçlılara ve mürtetlere geçmiş durumdadır. Mürted Suud ailesi ve Amerikan şirketlerinin üstünlüğü ülkenin her yerinde hissedilmektedir. Amerika ve İsrail ile tam bir velayet ilişkisi içerisindeyler. Özellikle son yıllarda hapishaneleri âlimler ve hocalarla doldurdular. Medine'ye kilise açtılar. Dünyanın her bir yerinden davet ettikleri müzik guruplarıyla festivaller düzenleyip bedava oteller sağlayarak fuhuşun haftalar boyunca işlenmesine ev sahipliği yaptılar. İşledikleri iğrençliklere karşı gelen ne kadar hoca veya eğitim görevlisi varsa hepsini kendilerine yandaş olup olmadıklarına bakmaksızın hapsilere taktılar. Burada belki de biraz uzattığım bu hususlar göz önünde bulundurulduğu zaman artık tüm dünyanın bir İslam ülkesi diye tanıdığı Suudi Arabistan'ın nasıl bir küfür ülkesi olduğu umarım yeterince anlaşılmıştır.

Buraya kadar İslam ve küfür diyarının ne demek olduğunu ve üzerine gereken izahı elimden geldiğince yapmaya çalıştım inşallah bir sonraki yazımda hicret konusuna kaldığım yerden devam edeceğim selam ve dua ile.

Yeni Doğan Çocuğun Anne Babasının Sorumlulukları -2

Ayşe Ebrar

Çocuk İçin Akika Kurbanı Kesmek

Akika sözlükte, kesmek anlamına gelir. Terim olarak, doğan çocuğun yedinci günü olunca Allah (c.c.) için bir koyun kesmek anlamına gelir. Yeni doğan erkek yahut kız çocuk için Allah'a şükretmek maksadı ile kesilen kurbanı Akika kurbanı denilir.

Akika kurbanının adı, Arapçada yeni doğan çocuğun saçlarına akika denmesi ve kurbanın kesildiği gün çocuğun da saçlarının tıraş edilmesinden gelir. Araplarda, İslamiyet'ten önce sadece erkek çocuk doğduğunda kesilen ve kurban kanının çocuğun alnına sürülmesi şeklinde bir âdet olan akika, İslamiyet ile birlikte Peygamberimiz Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından yeni doğan erkek ve kız çocuk için kesilen kurban olarak devam ettirilmiş ve çocuğun alnına kan sürülmesi âdeti kaldırılmıştır.

Akikanın cevazında âlimler arasında bir ihtilaf yoktur. Yahya b. Said el-Ensârî (ö. 143/760), "Ben öyle insanlara ulaştım ki onlar ne kız ne de erkek çocukları için akika kesmeyi bırakmazlardı." (Tehânevî, Zafer Ahmed, İ'lâû's-sünen, XVII, 114.) demiştir.

İbnü'l-Münzir, "Akikanın âlimlerin orayladığı ve eski zamanlardan günümüze dek Hicaz ehlinin devam ettirdiği bir uygulama" olduğunu, İmam Mâlik de bu konuda âlimlerin ihtilaf etmediğini belirtmiştir." (İbn Kayyım, Tuhfetü'l-mevdûd, I, 46.)

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), çocuğa adının ne zaman konulacağını merak eden anne babalara şöyle cevap vermektedir: **"Her çocuk doğumunun yedinci gününde kendisi için kesilecek akika kurbanı karşılığında rehin (gibi)dir. Aynı gün saç tıraş edilir ve adı konulur."** (Ebu Davut, Cenâiz, 23-24)

Kendi oğluna doğduğu gece isim veren Peygamberimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) bu görevin yedinci günden daha fazla geciktirilmemesini arzu ettiği anlaşılmaktadır. Görüldüğü üzere Peygamber Efendimizin anne babadan bir diğer isteği de kendilerine evlât bahşeden Allah'a minnettarlıklarının ifadesi olarak kurban kesmeleridir.

"Akika" olarak adlandırılan bu kurban için sağ salim doğan çocuğun canının bedelidir, denilebilir. Tıpkı bir oğlu olursa onu kurban etmeyi adayan İbrahim'e (aleyhisselam) ahdini yerine getirmek zorunda kaldığında Allah tarafından gönderilen koç gibi! İsmail'in canına bedel olarak gelen bu büyük mükâfatın hatırası ile Resûl-i Ekrem, babalara akika keserek rehin olan yavrularını özgürlüğe kavuşturmalarını tavsiye etmektedir. Aslında bu âdetin İslâmiyet öncesi Arap toplumunda da mevcut olduğunu ve Peygamberimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) sevgili eşi Hatice'nin (r.anhâ) dünyaya gelen oğulları ve kızları için kurban kestirdiğini bilmekteyiz. Nitekim sahâbîlerden Ebû Büreyde bu geleneği anlatırken şöyle demektedir: "Câhiliye döneminde birimizin çocuğu dünyaya geldiğinde bir koyun keser, kanını da çocuğun başına sürerdik. Allah İslâm'ı gönderdikten sonra yine kurban kesmeye devam ettik ama çocuğun başını tıraş edip güzel kokması için safran sürmeye başladık." (Ebû Davut, Dahâyâ, 20-21)

Risâlet'ten sonra da bu anlamlı geleneği sürdüren Efendimiz, torunları Hasan ve Hüseyin için akika olarak birer koç kurban etmiş ve yeni doğan çocuklar için akika kurbanı kesmeyi tavsiye etmiştir. Ancak akikanın kanını çocuğun alnına sürme veya başına damlatma âdeti bugün bile ısrarla sürdürülmekteyse de Peygamberimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) sünnetine uygun değildir.

Akika kurbanında Adak kurbanındaki gibi bir şart yoktur. Kesen kişi de ailesi de Akika kurbanının etinden yiyebilir.

Akika kurbanının ve kurbanı kesecek kişinin erkek yahut kız çocuğunun doğmuş olması, ergenlik çağına ulaşmış ve akli yerinde olması, maddi imkânlarının kurban kesecek derecede yeterli olması ve Kurban edilecek hayvanın kurbanlık şartlarına uygun olması gerekir.

Akika Kurbanını kesmek doğan çocuğun babasının yerine getirmesi gereken bir ibadettir. Fakat çocuğun babası olmaması yahut babanın kurban kesecek maddi yeterliliğinin bulunmaması durumunda babanın vekâlet verdiği birisi yeni doğan çocuk için kurban kesebilir.

"Çocukla beraber akika vardır. Artık siz ondan yana (Allah için) bir kan akıtın da kendisinden eza ve cefayı giderin." (Buhari: Selmân b. Ammar'dan.)

Ummu Kerez el-Kabiyye (r.a.), Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'den akika hakkında sormuştu. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ona şu cevabı vermişti:

"Erkek çocuktan yana iki koyun, kız çocuğundan yana bir koyun (kesin). Kesilecek koyunların erkek ya da dişi olmaları size bir zarar vermez, (yani hiçbir sakıncası yoktur)." (İmam Ahmed-Tirmizi: Ummu Kürez'den.)

Akika sünnet ve müstehabdır. Bu yolda yürüyenler ise, İmam Malik ve Medine halkı; İmam şafii ve arkadaşları; İmam Ahmed b. Hanbel, İmam Ishak, Ebu Sevr ve ilim ve ictihad ehlinde bir cemaattir.

Çocuktan yana akika kesmek, müstehab bir sünnettir, müctehid imamların cumhuru ve fukahânın ekseriyeti bunu böyle kabul etmiştir. Babaya gereken, çocuğu dünyaya gelince malî imkânı elverirse, Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimizin bu sünnetini yaşatmaktır. Ta ki Allah (c.c.) yanında ecre nail olup faziletten nasibini almış olsun. Aynı zamanda bununla, ülfet, muhabbet ve sosyal irtibatı, yakınları, komşuları ve dostları arasında artırsın.

İkisi arasındaki fark, erkek çocuk için iki, kız çocuk için bir koyun kesilmesidir. Bu farklı durum, hadislerin zahiri delaletinden ortaya çıkmaktadır. İbn Abbas, Aişe (r.a.) ve ilim ehlinde hadisçiler de dahil olmak üzere bir cemaatin görüş ve tesbitidir. İmam Malik'in mezhebine göre her ikisi için de birer koyun kesilir.

Akika Kurbanı Ne Zaman Kesilir?

Bu günümüzde en çok ihmal edilen sünnetler arasındadır. Bunu ihya etmeye çalışmak oldukça önemlidir. Akika kurbanı, çocuğun doğduğu günden buluş çağına kadar kesilebilir. Fakat yedinci günde kesilmesi daha efdaldır. Kurban olmaya elverişli her hayvan akikaya da elverişlidir. Akika'nın etinden kesen yiyebilir. Ancak bir kısmının dağıtılması güzel bir davranıştır.

Kurban Bayramı'nda, Müslümanların belirli bir zaman aralığında kesmesinin vacip olduğu kurbandan farklı olarak Akika kurbanı, nafle bir ibadet olduğu için belirli bir zaman aralığı şartı yoktur.

Yukarıda naklettığımız hadiste "Çocuk, akikasına karşılık rehindir; artık ondan yana yedinci gününde akika kesin, adını koyun" buyurulmuştu. Bu hadis, akikanın müstehab vaktinin, doğumun yedinci günü olduğunu ifade etmektedir.

İmam Malik diyor ki: "Açık olan şu ki, akikanın yedinci günle kayıtlanması müstehab olması anlamı üzerinedir. Çünkü dördüncü veya sekizinci ya da onuncu ve sonraki günlerde de kesilmesi kâfi gelmektedir."

Bütün bu belirttiğimiz hususları özetleyecek olursak şu sonucu varabiliriz: Baba, evladının doğumunun yedinci gününde mali durumu elverdiği takdirde bir akika keserse, bu çok daha iyi ve uygun olur ve böylece Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimizin filî hadislerini uygulamış bulunur. Mali durumu elvermediği veya şartlar müsait olmadığı takdirde bu sünneti herhangi bir gün yerine getirmesi caizdir, İmam Malikin de bu husustaki sözü bu anlamdadır. O halde meseleyi uygulamada bir genişlik, akikayı kesmede bir kolaylık söz konusudur. Allah (c.c.) sizinle kolaylığı diliyor, size zorluk dilemiyor. Allah (c.c.) dinde sizin üzerinize hiçbir zorluk getirmedir.

Çocuğun Saçının Kesilmesi

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), çocuğa adının ne zaman konulacağını merak eden anne babalara şöyle cevap vermektedir: **"Her çocuk doğumunun yedinci gününde kendisi için kesilecek akika kurbanı karşılığında rehin (gibi)dir. Aynı gün saç tıraş edilir ve adı koyulur."** (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 23-24)

Çocuğu Tıraş Ettikten Sonra Başına Güzel Koku Sürmek

1- Terk edilen sünnetlerden biri de çocuğu tıraş ettikten sonra başına güzel koku ya da zaferân sürmektir.

Müminlerin annesi Aişe (radiyallahu anha)'dan rivayet edildiğine göre o şöyle demiştir: **"Cahiliyede çocuk adına akika kestikleri zaman bir pamuk parçasını akikanın kanıyla boyarlar, çocuğun başını tıraş ettiklerinde ise onu başının üzerine koyarlardı.** Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) de **'Siz kanın yerine halûku koyun'** buyurdu. " (Müsned"inde Ebû Ya'lâ (4521), el-Bezzâr (1239), "Sahîh"inde İbn Hibbân (5308), "el-Kubra"da el-Beyhakî (9/303) rivâyet etmiştir. İsnadı sahihtir. Halûk bir çeşit güzel kokudur. (es-Sihâh, s. 315)

Bureyde (radiyallahu anh)'tan rivâyet edildiğine göre o şöyle demiştir: "Cahiliyede birimizin bir oğlu olduğu zaman bir koyun boğazlıyor, oğlunun başına da onun kanını sürüyordu. Allah İslâm'ı getirdikten sonra ise biz bir koyun boğazlıyor, çocuğun başını tıraş ediyor ve başına zaferân sürüyorduk.' Ebû Dâvûd (2843) ve "el-Kubra"da el-Beyhaki (9/303) rivâyet etmiştir. İsnadı sahihtir.

Ali'den gelen bir rivayete göre Hasan doğarken Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ona akika olarak bir koyun kesti. Sonra Fatıma'ya da: **"Başını tıraş et ve saçının ağırlığı kadar gümüş tasadduk et"** diye buyurdu. Saçı tarttığında onun bir dirhem civarında olduğunu gördü. (bk. Tirmîzî, Edahî 20). Hakim, benzer bir rivâyeti Hüseyin (ra) için söz konusu etmiştir. (bk. Müstedrek, 4/237)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Hasan (ra) için akika olarak bir koyun kurban etti ve:

"Ey Fatıma! Çocuğun başını tıraş ettir ve saçının ağırlığınca gümüş tasadduk et!" dedi. Bu emir üzerine saç tırttık, ağırlığı bir dirhem veya buna yakın bir şeydi." [Tirmizi, Edahi 20, (1519)]

Saçının kesilmesi ve ağırlınca Gümüş tasadduk edilmesi gerekir. Bir insan bir Mealci kafayla felsefik bir kafayla düşünüp çocuğun saçından ne istiyorlar diyebilir. Kardeşler tabii ki bunun birçok tıbbi faydası vardır. Sünnete uymanın şer'i faydaları olduğu gibi dünyevi faydaları da vardır.

Sadece 7. günde değil bazı doktorların söylediği gibi bir yaşına kadar çocuğun saçının ara ara kesilmesi gerekir. Ta ki saç çocuktan bir şey yemesin, vitaminlerin hepsi vücuda ulaşsın.

Çocuğu Sünnet Etmek

Ebû Hureyre (radiyallahu anh)'tan rivayet edildiğine göre o şöyle demiştir: Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

"Fitrat beş şeydir: Sünnet, etek tıraşı, koltuk altını yolmak, bıyığı kısaltmak ve tırnakları kesmek. "(El-Buhârî (6297) ve Müslim (518) rivayet etmiştir.)

1- İbn Abdilberr "et-Temhîd"de (21/59) şunları söylemiştir: "Âlimler İbrahim (aleyhisselam)'ın sünnet olan ilk kişi olduğu hususunda icma etmiştir. Âlimlerin çoğunluğu sünnetin resullerin müekked sünnetlerinden ve İslam'ın erkekler hususunda terk edilmesi caiz olmayan fitratından olduğunu söylemiştir."

2- Kızların sünneti de meşru kılınmıştır.

Müminlerin annesi Aişe (radiyallahu anha)'dan rivayet edildiğine göre o şöyle demiştir: Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: "İki sünnet yeri kavuştuğu zaman gusül vacip olur. "(Müslim (711) rivayet etmiştir.)

Ümmü Atiyye el-Ensâriyye (radiyallahu anha)'dan rivayet edildiğine göre bir kadın Medine'de (kadınları) sünnet ediyordu. Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) ona buyurdu ki:

"Fazla derinden alma! Çünkü bu kadın için daha zevk verici, koca için de daha sevimlidir." (Ebû Dâvûd (5271) rivayet etmiştir. Sahih bir hadistir.)

Çocuğu sünnet etme zamanına gelince; buluğ çağına kadar müsaade varsa da müstehap olan vaktin doğumun yedinci günüdür.

Erkek Çocuğun Sünnet Edilmesi

Tahnîk ve anne sütü ile dünya nimetlerini tatmaya başlayan, adı konunca bir kimliğe kavuşan, ezanı dinleyince ilk tebliğe muhatap olan, kurbanı kesilince canının şükrü eda edilen, saçları tıraş edilince temizlenen çocuğa sunulması gereken bir hizmet daha vardır: Onu sünnet etmek. Oğlan çocuğun sünnet olması, sadece dinî bir gereklilik değil, sağlık açısından da gayet önemli bir adımdır.

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in buyruğunu uygulamakla sünnet olan kişi kendisini sıkıntıya sokacak birçok rahatsızlıktan da korunmuş olacaktır. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) nesiller boyu süregelen böyle bir alışkanlığın aslında yaratılışın gereği olduğunu öğretmiştir.

Sünnet'in sözlük ve terim olarak manası:

Sünnet sözlükte, tenasül aletinin ucundaki derinin kesilmesi anlamına gelir. Şer'i terim olarak, tenasül aletinin baş kısmının altına gelip bir halka gibi onu çevreleyen derinin belli amaçla kesilmesidir.

Sünnet olmak vacib midir, sünnet midir?

Fukahha sünnetin vacib ya da sünnet olduğu hakkında farklı tesbit ve görüşler ortaya koymuşlardır. Sünnet olduğunu söyleyenler: İmam Hasan el-Basri, İmam Ebu Hanife ve Hanbeli fukahasından bazısıdır. Bunların delili şu hadis-i şeriftir:

"Sünnet olmak erkekler için bir sünnet, kadınlar için izzet ve şereftir." (İmam Ahmed: Şeddad b. Evs (r.a)'den)

Bunların bir diğer delili de Resulullah (s.a.v) Efendimizin, sünnet olmayı, tırnakları kesmek, koltuk altındaki kılları gidermek gibi sünnetler arasında anmasıdır. Bu da, sünnet olmanın sünnet olduğuna delalet etmektedir.

Bir diğer delilleri de, Hasan el-Basri'nin şu sözüdür: "Resulullah (s.a.v) Efendimize uyararak birçok kimseler İslam'a girdi: Siyahı, beyazı, Romalı, İranlı, Habeşlisi... Ama bunlardan hiçbirinin sünnet olup olmadığı araştırılmadı. Eğer sünnet olmak vacib olsaydı, sözü edilenler sünnet olmadan İslam'a kabul edilmezlerdi."

Sünnet olmayı vacib sayanlar ise Şa'bi, Rabi'a, Evzai, Yahya b. Said el-Ansari, Malik, Şafii, Ahmed b. Hanbeli'dir.

Böylece başta Resulullah (s.a.v) Efendimiz olmak üzere O'nun ümmeti de İbrahim'in milletine (dinine) uymakla emrolunmuşlardır. Sünnet olmak da İbrahim'in dininin gereklerinden biridir. Buna delalet eden hadis, sağlam rivayetle şöyle nakledilmiştir:

"Doğrusu İbrahim (peygamber) seksen yaşında iken sünnet olmuştur." (Buhari-Müslim: Ebû Hureyre (r.a)'den.)

Yine bunların Hasan el-Basri'nin, "Resulullah (s.a.v) Efendimiz devrinde İslam'a giren insanlardan hiçbirisi sünnetli olup olmama hususunda kontrol edilmemiştir sözüne gelince, bunun cevabı şöyledir: "Onların hepsi de kontrole tabi tutulmaktan çok müstağni bulunuyordu, çünkü araplar kesinlikle sünnet olurlardı. Onlar gibi yahudiler de mutlaka sünnet olmayı uygunlardı. Geriye hristiyanlar kaldı ki onlar da iki gruba ayrılırdı: Bir grup sünnet olur, diğeri olmazdı, İslam'a giren herkes -ister Arap putperest, ister yahudi, isterse hristiyan olsun- İslam'ın şiarının sünnet olmak olduğunu bilirdi, İslam'a girdikten hemen sonra nasıl gusletmeye koşarlarsa, öylece sünnet olmayı da acele yerine getirirlerdi.

Resulullah (s.a.v) Efendimiz ise, ümmetini devamlı surette içinde hayır ve saadet bulunan konulara irşad eder ve onları başkasından seçip ayıracak hususlara yol gösterirdi, işlenip işlenmediğinin derinliğine inmek, araştırıp kontrol etmekle görevli değildi. O'nun bu alandaki yolu ve metodu İslam'a girenleri dış halleriyle kabul etmek, içlerini, gizli hallerini Allah'a bırakmaktır.

Sünnet olmak, fıtratın başıdır, İslam'ın şiarı ve şeriatın unvanıdır. Erkeklerle vacibdir. İslam'a giren kimse bu hususta acele etmez ve ergenlikten önce bunu yerine getirmese günahkâr sayılır, günaha düşmüş olur, bir bakıma haram işlemiş olur. Çünkü sünnet olmak, İslam'ın şiarlarından biridir, mümin onunla kâfirden ayırt edilir ve sünnet sebebiyle kişi sağlığını korur ve birçok tehlikeli hastalıklardan yakasını kurtarır.

Sünnet olmak ne zaman vacibdir?

İlim adamlarından birçoğu çocuğun ergenlik çağına yaklaştığı zaman sünnet edilmesi vacibdir, demişlerdir. Şu itibarla ki, pek yakında şeriat hükümleriyle mükellef olacak, ilahi buyruklara göre amel etmekle emrolunacaktır. O halde bu çağa henüz girmeden sünnet olmalı, sünnetli bir şekilde mükellef düzeyine gelmelidir. Böylece ibadeti, İslam'ın çizdiği şekilde sıhhat kazanır, dosdoğru şeriatın belirttiği ölçüde gerçekleşir.

Ama veliye gereken, çocuğun sünnetini, onun doğumunun ilk günlerinde getirmesini düşünmesi ve bunun daha uygun olduğunu bilmesidir. Böylece çocuk akletmeye başlayıp çevresini tanıyınca, temyiz çağına gelince kendini sünnetli bulmuş olur. İleride kendi kendini bu hususta hesaba çekmez ve içinde bir üzüntü ve ürküntü duymaz. Cidden çocuk akledip eşyayı gerçek anlamıyla anlamaya başlayınca kendini sünnet engelini aşmış görmesi ne güzel ve ne kolay bir hava oluşturur!

Daha uygun, daha iyi, dememizin delili Cabir'in şu rivayetidir "Resulullah (s.a.v) Efendimiz Hasan ve Hüseyin için akika kesti ve yedinci günlerinde onları sünnet ettirdi." (Beyhaki: Câbir (r.a)'den.)

Sünnet, müslümanı başkasından ayırt eder, diğer milletlerden ayırır. Sünnet, Allah'a kulluğun bir ikrarı, emirlerine uymanın, hükmüne boyun eğmenin belirtisidir.

Sünnet, İbrahim (a.s)'dan günümüze gelen meşru bir uygulama olup çocukların akil baliğ olmadan önce sünnet edilmeleri tavsiye edilmiştir. Cahiliye devrinde de çocuğun sünnet edilmesi İbrahim (a.s)'ın adeti olarak uygulanagelmıştır.

Rasulullah (s.a.v) bir başka hadislerinde şöyle buyuruyorlar:

"Dört şey var ki, bunlar peygamberlerin sünnetlerindendir. Sünnet olmak, güzel koku sürünmek, misvak kullanmak ve evlenmek" (Tirmizî, Ahmed b. Hanbel, Musned,)

Yukarıda belirttiğimiz hususların takririnde, bunlar ister çocuğun doğumunu müjdelemek, ister kulağına ezan okumak, ister akikasını kesmek başını tıraş etmek, ister adını koymak, isterse sünnet etmek olsun bütün bu hükümler, terbiyecilere şu önemli gerçeği bildirmektedir: Çocuğa doğduğu günden itibaren dikkat ve itina gösterin, kendini dünyaya verdiği andan itibaren durumuyla ciddi şekilde meşgul olun, hayatın havasını teneffüs ettiğinde onu kendi haline bırakmayın.

Selam ve Dua ile...

Microsoft

Microsoft Çöktü

Burak Eryılmaz

Öncelikle tabii ki Microsoft çökmedi. Bugün yazacağımız yazı iki bölümden oluşacak. Birinci bölüm Microsoft çöktü diye haber yapılan CrowdStrike olayının detaylarının barındığı işin teknoloji kısmına bakan bölümü olacak. İkinci kısım ise her duyduğumuzu aktarmamak, fasıktan gelen bilgilere inanmamak, onları araştırmak hakkında bir hatırlatma olacak. Hatırlatma çünkü aslında bunu hepimiz biliyoruz fakat bazen durumun heyecanı ile veya konu hakkında yorum yapma ihtiyacı duymamız ile haberin gerçekliğini pek önemsemeden konuşabiliyoruz. İkinci kısımda hatırlatma olacak.

Birinci bölüm ile başlayalım. Temmuz 2024'te Microsoft çöktü diye giriş yapmayacağım tabii ki. Siber güvenlik firması olan CrowdStrike'in Falcon platformunda yapılan bir güncelleme, beklenmedik bir hataya neden oldu ve bu platformu kullanan Windows cihazlarda çökmeler yaşandı.

CrowdStrike, dünyanın önde gelen siber güvenlik firmalarından biridir. Falcon, Windows işletim sistemiyle entegre bir şekilde çalışan ve sistemlerdeki potansiyel tehditleri algılayan bir güvenlik sensörü olarak görev yapar. Ancak, 19 Temmuz 2024'te Falcon'un rutin bir güncellemesi sırasında beklenmedik bir sorun ortaya çıktı. Bu sorun, dünya genelinde 8.5 milyon Windows cihazının çalışamaz hale gelmesine ve "Blue Screen of Death" (BSOD) hatası vermesine neden oldu.

Olayın kökeninde, Falcon sensöründe yapılan bir yapılandırma hatası yatıyordu. Sensör, sistemden beklediği veri girişlerinden birini fazla aldı ve bu durum bellek taşmasına neden oldu.

Bellek taşması, Windows işletim sisteminin kritik seviyede çökmesine yol açtı. Bu hata, özellikle bankacılık, sağlık, hava taşımacılığı ve medya gibi sektörlerde büyük aksaklıklara sebep oldu.

Örneğin, bankacılık sistemleri bu hata-dan ciddi şekilde etkilendi; ATM'ler ve çevrimiçi bankacılık hizmetleri kesintiye uğradı. Havaalanlarında uçuşlar iptal edildi veya ertelendi. Hastaneler, bazı randevuları iptal etmek zorunda kaldı ve birçok televizyon kanalı yayından çıktı.

CrowdStrike, olayın ardından hızla bir kök neden analizi gerçekleştirdi ve sorunun kaynağını tespit etti. Şirket, Falcon platformunda yapılan hatalı güncellemeyi geri aldı ve sorunu düzelterken bir yama yayımladı.

Temmuz 2024 CrowdStrike olayı, siber güvenlik dünyasında büyük bir ders niteliğindeydi. Bu olay, güvenlik yazılımlarının ve sistem güncellemelerinin ne kadar kritik olduğunu, bu tür hataların ne gibi geniş çaplı sonuçlara yol açabileceğini gösterdi. Ve aslında birgün bütün sistemlerin, düzenin bir anda işlevsiz kalabileceğini de gösterdi.

Şimdi gelelim ikinci kısma. Hatırlatma bölümümüze. Bu olay ilk ortaya çıktığında medya kuruluşları olayı "Microsoft çöktü" şeklinde tanımladı. Falcon, Windows işletim sistemi ile entegre olduğu için bu yanlışlığa düşülebilir fakat bu sitelerin bile yanlış haber giren oluşumlar olduğunu unutmamak lazım. Detayını araştırmadan, olaya hakim olmadan haberler girildi. Kopyala yapıştır haberler girildi. Ve olayın aslı ortaya çıktığında bile düzeltme yapılmadı. Tıklanma için her türlü rezilliği yapabilen bu kuruluşlardan da farklısını beklemek saçma olurdu.

Aslında bu olay ile şunu anlatmak istiyorum; Medya kuruluşları girdikleri haberleri araştırmıyor bile. Doğru mu değil mi kontrol dahi etmiyorlar. Biz onların dediğine baksak Microsoft çökmüştü fakat olayın Microsoft kaynaklı bir çökme ile alakası yok. Olay tamamen CrowdStrike şirketi ile alakalı. Ve biz onlardan aldığımız bu haberi yaysak yalancılarından olmayacak mıyız? Her duyduğunu söylemesi kişiye yalan olarak yeter hadisini hatırlayalım. Haber sitelerinde okuduğumuz, öğrendiğimiz şeyleri bu kadar rahat söylerken bu hadis ile muhattap olmaktan korkmuyor muyuz? Fasıktan aldığımız haberi araştırmadan direkt olarak paylaşıyor muyuz? Eğer öyle yapıyorsak, gördüğünüz gibi yanlış bilgiler paylaşıyoruz. İlk gazla Windows'a bağladık ve öyle yaydık fakat olay farklıydı. Ya ne olacak basit bir teknoloji olayı olabilir diyecek olursanız bu zaten bir örnek.

Bu cesaretimiz yalnızca teknolojik olaylarda olmuyor, müslümanların günlük hayatını etkileyen olaylarda da aynı şekilde devam ediyor. Kendimizce önem sırası atfettiğimiz sıralamaya göre, önemsiz olduğuna karar verdiğimiz, dikkat etmediğimiz konular günün sonunda önemli olaylarda da ahlakımıza tesir ediyor. Ve küçük olaylarla başlayan kötü ahlak günün sonunda bizim ahlakımız oluyor.

CrowdStrike olayı ile ilgili yazdığım bu yazıyı resmi olarak verilen bilgiler ışığında yazdım. Bunun dışında bazı komplo teorilerine girebilecek durumlardan bahsetmedim. Belki gerçekten nabız ölçüldü. Sistemleri rahatça kilitleyebiliyor muyuz diye. Belki de bir siber saldırı oldu gizlediler isimlerine zarar gelmemesi için. Fakat bunlar yalnızca zan. Elimizde herhangi bir veri yok bunlara dair. Bunlar yalnızca ortaya atılmış fikirler. Biz yalnızca bizimle paylaşılan kadarını sizlerle paylaşmaya çalıştık. En doğrusunu Allah bilir.

